

Υπόθεση-168/20

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως σύμφωνα με το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

22 Απριλίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

High Court of Justice, Business and Property Courts of England and Wales, Insolvency and Companies List (Chancery Division) (United Kingdom)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

30 Μαρτίου 2020

Αιτούντες:

Κοινός σύνδικος πτωχεύσεως (1) για τον M.

Κοινό σύνδικος πτωχεύσεως (2) για τον M.

Καθόν:

Mrs M

MH

ILA

Mr M

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Ελευθερία εγκαταστάσεως – Εθνική νομοθεσία που εξαιρεί τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που είναι καταχωρισμένα στις εθνικές φορολογικές αρχές από την πτωχευτική περιουσία κατά την εθνική πτωχευτική διαδικασία – Άρνηση να εφαρμοστεί η εξαίρεση αυτή επί αλλοδαπών συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μη καταχωρισμένων στις εθνικές φορολογικές αρχές παρά την ύπαρξη καταχώρισης στο εξωτερικό – Έμμεση Διάκριση – Forum shopping στις διαδικασίες αφερεγγυότητας – Επιπτώσεις των φορολογικών διατυπώσεων κράτους μέλους στις διαδικασίες αφερεγγυότητας που κινήθηκαν στο εν λόγω κράτος μέλος

Νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Άρθρο 86, παράγραφος 2, της Συμφωνίας για την αποχώρηση που συμφωνήθηκε μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου, σε συνδυασμό με το άρθρο 89, παράγραφος 1, αυτής, με άμεσο αποτέλεσμα δυνάμει της εφαρμογής στο δίκαιο του ΗΒ σύμφωνα με τα άρθρα 1Α και 7Α του νόμου του 2018 για την Αποχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Προδικαστικά ερωτήματα

(1) Στην περίπτωση που υπήκοος κράτους μέλους έχει ασκήσει τα δικαιώματα που του αναγνωρίζουν τα άρθρα 21 και 49 ΣΛΕΕ καθώς και η οδηγία για τα δικαιώματα των πολιτών (οδηγία 2004/38/ΕΚ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου), μεταβαίνοντας ή εγκαθιστάμενος στο Ηνωμένο Βασίλειο, συνάδει προς τις ανωτέρω διατάξεις η δυνάμει του άρθρου 11 του WRPA 1999 εξαίρεση από την πτωχευτική περιουσία συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων προερχόμενων από συνταξιοδοτικό σύστημα, συμπεριλαμβανομένων αυτών που έχουν κτηθεί και εγκριθεί φορολογικά σε άλλο κράτος μέλος, υπό την προϋπόθεση ότι κατά τον χρόνο της πτωχέσεως το εν λόγω συνταξιοδοτικό σύστημα ήταν καταχωρισμένο σύμφωνα με το άρθρο 153 FA 2004 ή προβλεπόμενο σύμφωνα με τον κανονισμό 2 των κανονισμών του 2002 και, κατά συνέπεια, ήταν φορολογικά εγκεκριμένο στο Ηνωμένο Βασίλειο;

(2) Για την απάντηση στο πρώτο ερώτημα, είναι σκόπιμο ή αναγκαίο:

(α) να διαπιστωθεί εάν το πρόσωπο αυτό μετακινήθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο με σκοπό, κατά κύριο λόγο, να κηρύξει πτώχευση στο Ηνωμένο Βασίλειο;

(β) να ληφθεί υπόψη (i) η προστασία την οποία μπορεί να έχει στη διάθεσή του ο πτωχέυσας σε σχέση με μη εγκεκριμένα συνταξιοδοτικά συστήματα δυνάμει του άρθρου 12 WRPA 1999 και (ii) η δυνατότητα των συνδίκων της πτωχέσεως να ανακτήσουν ποσά σε σχέση με εγκεκριμένους συνταξιοδοτικούς διακανονισμούς;

(γ) να ληφθούν υπόψη οι προϋποθέσεις στις οποίες υπόκεινται τα συνταξιοδοτικά συστήματα που είναι καταχωρισμένα και φορολογικά εγκεκριμένα στο Ηνωμένο Βασίλειο;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

ΣΛΕΕ, άρθρα 21 και 49

Οδηγία 2004/38/ΕΚ, άρθρο 24

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

HB:

Insolvency Act 1986 (νόμος του 1986 περί αφερεγγυότητας) άρθρα 283, παράγραφος 1, στοιχείο α, και 306:

Welfare Reform and Pensions Act 1999 ('the WRPA 1999') (νόμος του 1999 περί Προνοιακής Μεταρρύθμισης και Συντάξεων) (στο εξής: WRPA 1999), άρθρα 11 και 12:

«11 Επιπτώσεις της πτωχεύσεως επί συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων: εγκεκριμένοι διακανονισμοί

(1) Στην περίπτωση που ένα άτομο κηρύσσεται σε πτώχευση κατόπιν υποβολής αίτησης για κήρυξη σε πτώχευση μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, οποιαδήποτε δικαιώματα κατέχει σύμφωνα με εγκεκριμένο συνταξιοδοτικό διακανονισμό εξαιρούνται από την πτωχευτική περιουσία.

(2) Στο παρόν άρθρο “εγκεκριμένος συνταξιοδοτικός διακανονισμός” σημαίνει:

(a) συνταξιοδοτικό σύστημα καταχωρισμένο δυνάμει του άρθρου 153 του Finance Act 2004 (Δημοσιονομικού Νόμου 2004)

...

(h) κάθε συνταξιοδοτικός διακανονισμός με οποιαδήποτε περιγραφή ο οποίος δύναται να προβλέπεται με κανονισμούς που εκδίδει ο αρμόδιος Υπουργός.

12 Επιπτώσεις της πτωχεύσεως επί συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων: μη εγκεκριμένοι διακανονισμοί

(1) Ο αρμόδιος Υπουργός δύναται μέσω κανονισμών να προβλέπει την δυνατότητα να εξαιρούνται τα δικαιώματα ενός ατόμου βάσει μη εγκεκριμένου συνταξιοδοτικού διακανονισμού από την περιουσία του σε περίπτωση κατά την οποία το άτομο αυτό κηρύσσεται σε πτώχευση, για τους σκοπούς των Μερών VIII έως XI του Insolvency Act 1986.»

Occupational and Personal Pension Schemes (Bankruptcy) (No. 2) (Regulations) 2002, SI 2002/836 (Επαγγελματικά και Προσωπικά Συνταξιοδοτικά Συστήματα (Πτώχευση) (Αριθ. 2) (Κανονισμοί) 2002, ΚΠ 2002/836 (στο εξής: Κανονισμοί 2002), Κανονισμός 2:

«2 Προβλεπόμενοι συνταξιοδοτικοί διακανονισμοί

(1) Οι διακανονισμοί που προβλέπονται για τους σκοπούς του άρθρου 11, παράγραφος 2, στοιχείο h, του νόμου του 1999 (συνταξιοδοτικοί διακανονισμοί οι οποίοι είναι “εγκεκριμένοι συνταξιοδοτικοί διακανονισμοί”) είναι διακανονισμοί

(συμπεριλαμβανομένης ετησίας προσόδου αγορασθείσας προς τον σκοπό της απόκτησης δικαιωμάτων δυνάμει οποιουδήποτε τέτοιου διακανονισμού):

...

(b) επί των οποίων τυγχάνει εφαρμογής το άρθρο 308Α του νόμου του 2003 (εξαιρέση εισφορών που καταβάλλονται σε αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα)»

Finance Act 2004 ('the FA 2004'), (Δημοσιονομικός Νόμος του 2004) (στο εξής: FA 2004), τμήμα 33, παράγραφος 5, στοιχείο 1:

«Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος, αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα αποτελεί επιλέξιμο αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα εάν:

(a) ο διαχειριστής του συστήματος έχει υποβάλει γνωστοποίηση προς την Inland Revenue (Υπηρεσία Δημοσίων Εσόδων) ότι αποτελεί αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα και έχει παράσχει αποδείξεις ότι το εν λόγω αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα πληροί τις απαιτήσεις της Inland Revenue,

(b) ο διαχειριστής του συστήματος έχει αναλάβει δεσμεύσεις προς την Inland Revenue να την ενημερώσει εάν το σύστημα παύσει να αποτελεί αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα,

(c) ο διαχειριστής του συστήματος έχει αναλάβει δεσμεύσεις προς την Inland Revenue να συμμορφώνεται με οποιεσδήποτε επιβαλλόμενες στον διαχειριστή του συστήματος απαιτήσεις για την παροχή πληροφοριών περί του προσδιορισμού των παροχών, και

(d) το αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα δεν αποκλείεται από τις διατάξεις της υποπαραγράφου 3 από το να αποτελέσει επιλέξιμο αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα.»

Άρθρο 308Α, Income Tax (Earnings and Pensions) Act 2003 ('the ITEPA 2003') (Νόμος του 2003 περί Φορολογίας Εισοδήματος (Αποδοχές και Συντάξεις) (στο εξής: ITEPA 2003) :

«Εξαιρέση εισφορών προς αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα

(1) Ουδενμία υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος επί αποδοχών υφίσταται όταν ο εργοδότης καταβάλλει εισφορές προς ένα επιλέξιμο αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα για λογαριασμό εργαζόμενου ο οποίος αποτελεί διακινούμενο μέλος του συνταξιοδοτικού συστήματος.»

Ιρλανδία:

Άρθρο 774 και Κεφάλαιο 1, Μέρος 30, Taxes Consolidation Act 1997 (Ενοποιημένος Νόμος του 1997 Περί Φορολογίας)

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Διάδικοι της κύριας δίκης για τους σκοπούς της παρούσας προδικαστικής παραπομπής είναι, αφενός, ένας πτωχέυσας δικαιούχος συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων (στο εξής: Μ), και, αφετέρου, οι σύνδικοι της πτώχευσης (στο εξής: σύνδικοι). Οι σύνδικοι διεκδικούν προς όφελος της πτωχευτικής περιουσίας μια επένδυση που τηρείται σε ιρλανδικό συνταξιοδοτικό σύστημα (στο εξής: σύστημα) με τη μορφή συνταξιοδοτικού προγράμματος μεταβλητής απόδοσης (στο εξής: πρόγραμμα), το οποίο είναι εγκεκριμένο από την ιρλανδική φορολογική νομοθεσία ως εξαιρούμενο από την καταβολή φόρου εισοδήματος στην Ιρλανδία (στο εξής: εξαιρούμενο εγκεκριμένο σύστημα).
- 2 Ο Μ κηρύχθηκε σε πτώχευση από το High Court (ανώτερο δικαστήριο) στο Λονδίνο στις 2 Νοεμβρίου 2012 κατόπιν αιτήσεώς του, που υποβλήθηκε κατά την προαναφερθείσα ημερομηνία. Προ της πτωχεύσεώς του, ο Μ υπήρξε υψηλό προφίλ κατασκευαστής ακινήτων που δραστηριοποιείτο κυρίως, εάν όχι αποκλειστικά, στην Ιρλανδία. Αλλά ο ίδιος και η σύζυγός του μετακόμισαν στο Λονδίνο τον Ιούλιο του 2011, και το δικαστήριο δέχθηκε ότι είχε μεταφέρει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του από την Ιρλανδία στην Αγγλία έως την ημερομηνία που υπέβαλε την αίτηση πτωχεύσεως.
- 3 Μετά την κήρυξη πτωχεύσεως στο ΗΒ, η διοίκηση όλων των περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν ή έχουν κατοχυρωθεί στον πτωχέυσαντα κατά την έναρξη της πτωχεύσεως (η λεγόμενη πτωχευτική περιουσία) (άρθρο 283, παράγραφος 1, στοιχείο α, Insolvency Act 1986), ανατίθεται εκ του νόμου στον σύνδικο της πτωχεύσεως (άρθρο 306 Insolvency Act 1986), ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ικανοποίηση των πιστωτών του πτωχέυσαντος κατά σειρά προτεραιότητας. Συνταξιοδοτικά δικαιώματα βάσει συστημάτων καταχωρισμένων στις φορολογικές αρχές του ΗΒ, και κατά συνέπεια εξαιρούμενα από την υποχρέωση καταβολής φόρου εισοδήματος και φόρου υπεραξίας στο ΗΒ (στο εξής: εγκεκριμένοι συνταξιοδοτικοί διακανονισμοί), εξαιρούνται, κατ' αρχήν, από την πτωχευτική περιουσία. Εξαιρέσεις ισχύουν σε σχέση με «υπέρμετρες» συνταξιοδοτικές εισφορές (άρθρο 15 WRPA 1999) και αξιώσεις επί ορισμένων πληρωμών εισοδήματος για ένα περιορισμένο χρονικό διάστημα μετά την πτώχευση (άρθρο 310 και άρθρο 310A Insolvency Act 1986). Ωστόσο, σε σχέση με συνταξιοδοτικούς διακανονισμούς μη καταχωρισμένους στις φορολογικές αρχές του ΗΒ (στο εξής: μη εγκεκριμένοι συνταξιοδοτικοί διακανονισμοί), ο πτωχέυσας δύναται να εξαιρέσει τα δικαιώματά του εν όλω ή εν μέρει από την πτωχευτική περιουσία, ειδικότερα, με αναφορά σε πιθανές μελλοντικές ανάγκες δικές του και της οικογενείας του (άρθρο 12, παράγραφος 2, WRPA 1999, κανονισμοί 4 έως 6 των κανονισμών του 2002), πράγμα το οποίο καθιστά δυσχερέστερη την θέση του πτωχέυσαντος.
- 4 Ο Μ υποστηρίζει ότι τα δικαιώματά του στο Ιρλανδικό σύστημα θα πρέπει να εξαιρεθούν από την πτωχευτική περιουσία. Η βάση του εν λόγω ισχυρισμού είναι το ότι εάν, αντί να είναι δικαιούχος του ιρλανδικού συνταξιοδοτικού συστήματος,

ήταν δικαιούχος του συνταξιοδοτικού συστήματος του HB, και εάν το εν λόγω σύστημα είχε καταχωρισθεί δυνάμει του άρθρου 153 του Finance Act 2004, τότε το συνταξιοδοτικό σύστημα θα είχε θεωρηθεί ως «εγκεκριμένος συνταξιοδοτικός διακανονισμός» και οποιαδήποτε συνταξιοδοτικά δικαιώματα κατείχε σε αυτό θα είχαν εξαιρεθεί από την πτωχευτική περιουσία κατά το άρθρο 11, παράγραφος 1, και παράγραφος 2, στοιχείο α, WRPA 1999.

- 5 Ο Μ υποστηρίζει ότι το δίκαιο της Ένωσης, και συγκεκριμένα τα άρθρα 21 και 49 ΣΛΕΕ και το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38, επιβάλλουν να τύχουν της ίδιας μεταχείρισης τα δικαιώματά του στο σύστημα.
- 6 Οι σύνδικοι υποστηρίζουν ότι ο Μ διατηρούσε τα συνταξιοδοτικά δικαιώματά του στο συνταξιοδοτικό πρόγραμμα ως δικαιούχος κατά τον χρόνο της πτωχεύσεώς του στην Αγγλία το 2012 και κατά συνέπεια η διαχείρισή τους είχε ανατεθεί στους συνδίκους ως τμήμα της πτωχευτικής περιουσίας.
- 7 Δικαστής του High Court (ανωτέρου δικαστηρίου) διέταξε να εξετασθεί αυτό το «σημείο συμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης» ως πρόκριμα μεταξύ του Μ ως αιτούντος και των συνδίκων ως καθών στην βάση συμφωνημένων ή εικαζόμενων πραγματικών περιστατικών.
- 8 Κατ' ουσίαν, τα υποκείμενα πραγματικά περιστατικά ως προς τα κρινόμενα συνταξιοδοτικά δικαιώματα της κύριας δίκης είναι ότι συνταξιοδοτικό σύστημα που προέρχεται εν μέρει από εμπορικό κέντρο στο Δουβλίνο, συστάθηκε και καταχωρίστηκε σύμφωνα με το Ιρλανδικό δίκαιο προς όφελος του Μ. Κατόπιν πολυαριθμών μεταβιβάσεων των εν λόγω δικαιωμάτων, τα περισσότερα -αλλά, πράγμα κρίσιμης σημασίας για τους σκοπούς της κύριας δίκης- όχι όλα τα δικαιώματα είχαν καταβληθεί στον Μ κατά τον χρόνο που εγκαταστάθηκε, και άρχισε να δραστηριοποιείται, κατά κύριο λόγο, στο Ηνωμένο Βασίλειο. Λίγο χρόνο αργότερα ο Μ κήρυξε πτώχευση.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 9 Ο γενικός ισχυρισμός του Μ είναι ότι, από άποψη δικαίου της Ένωσης, τα δικαιώματά του δεν θα έπρεπε να εξαρτώνται από το εάν είχε περάσει τον εργασιακό βίο του στο HB (και είχε αποκτήσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα σε συνταξιοδοτικό σύστημα καταχωρισμένο στο HB) ή από το εάν ήταν διακινούμενος εργαζόμενος που είχε περάσει το μεγαλύτερο μέρος του εργασιακού βίου του σε άλλο κράτος μέλος όπως στην Ιρλανδία, και του οποίου τα συναφή συνταξιοδοτικά δικαιώματα θα ήταν κατά πάσα πιθανότητα σε σύστημα του άλλου κράτους μέλους (στο εξής: σύστημα του κράτους καταγωγής) και είχε εν συνεχεία μετακινηθεί στο HB πριν την κήρυξη της πτωχεύσεως. Η θέση του Μ είναι ότι οι ίδιες αρχές ισχύουν και για τους αυτοαπασχολούμενους.
- 10 Εκτός εάν το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα του κράτους καταγωγής του διακινούμενου είχε τύχει να καταχωρισθεί στην HMRC (Υπηρεσία Εσόδων και Τελωνείων της Αυτής Μεγαλειότητας) στο HB, πράγμα το οποίο μπορεί να

εκφεύγει του ελέγχου του, αλλά αφορά τον εργοδότη του -στην περίπτωση μισθωτού- ή σε κάθε περίπτωση τον διαχειριστή του συστήματος, και το οποίο δεν θα οδηγούσε κατά κανόνα ή κατ' ανάγκην σε φορολογικά ή άλλα προνόμια για το σύστημα και επίσης κατά πάσα πιθανότητα θα συνεπαγόταν επιπλέον διατυπώσεις για το σύστημα, καθότι το σύστημα θα όφειλε στην περίπτωση αυτή να συμμορφώνεται και με τις ρυθμίσεις του ΗΒ επιπλέον των ρυθμίσεων του κράτους καταγωγής, μια κατά γράμμα ερμηνεία του άρθρου 11 WRPA 1999 θα σήμαινε ότι δεν θα απολάμβανε την ίδια προστασία για τα συνταξιοδοτικά του δικαιώματα στην περίπτωση πτωχεύσεως ως μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος του ΗΒ (του οποίου τα συνταξιοδοτικά συστήματα θα ήταν καταχωρισμένα στο ΗΒ για να λαμβάνει τα φορολογικά προνόμια τα οποία απονέμονται στο ΗΒ σε καταχωρισμένα συνταξιοδοτικά προγράμματα).

- 11 Το αιτούν δικαστήριο πρέπει να ερμηνεύσει το άρθρο 11 WRPA 1999 κατά τρόπο συμβατό με το δίκαιο της ΕΕ ώστε να θεωρηθεί το σύστημα ως εγκεκριμένος συνταξιοδοτικός διακανονισμός, με αποτέλεσμα να εξαιρεθούν από την πτωχευτική περιουσία τα δικαιώματα του Μ στο σύστημα.
- 12 Η θέση των συνδίκων συνοψίζεται ως ακολούθως. Οι εφαρμοστέες διατάξεις επί της προσωπικής αφερεγγυότητας διαφέρουν από ένα κράτος μέλος σε άλλο. Αυτό αναγνωρίζεται από τον κανονισμό 1346/2000. Οι διατάξεις του ΗΒ για την προστασία των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε περίπτωση πτώχευσης αποτελούν απλώς τμήμα του συνολικού καθεστώτος του ΗΒ για την αφερεγγυότητα. Το ερώτημα είναι εάν συνιστούν περιορισμό στην ελεύθερη κυκλοφορία, και ειδικότερα (εφόσον γίνεται επίκληση του άρθρου 49 ΣΛΕΕ) στο δικαίωμα εγκαταστάσεως. Προφανώς, δεν απέτρεψαν εν τοις πράγμασι τον Μ, ο οποίος άσκησε το δικαίωμα εγκαταστάσεως, από το να μετεγκατασταθεί στο ΗΒ. Ούτε μπορεί να λεχθεί ότι ήταν πιθανόν να το επιτύχουν: αυτό θα μπορούσε να γίνει μόνον εάν μπορούσε να αποδειχθεί ότι το καθεστώς αφερεγγυότητας του ΗΒ στο σύνολό του ήταν λιγότερο ευνοϊκό προς τον πτωχέυσαντα από ό, τι (στην συγκεκριμένη περίπτωση) το ιρλανδικό καθεστώς αφερεγγυότητας, και δεν έγινε καμία προσπάθεια να αποδειχθεί κάτι τέτοιο. Ο Μ δεν ήταν σε θέση να επιλέξει τα τμήματα του καθεστώτος αφερεγγυότητας του ΗΒ που του ήταν αρεστά και να αμφισβητήσει τα υπόλοιπα. Ακόμη και εάν αυτό ήταν εσφαλμένο, και ήταν σκόπιμο να εξετασθούν μόνες τους οι διατάξεις του ΗΒ περί συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε περίπτωση πτωχεύσεως, δεν απετέλεσαν εμπόδιο ή περιορισμό στην ελευθερία εγκαταστάσεως: ούτε αποδείχθηκε ότι ήταν λιγότερο ευνοϊκές προς τον Μ από ό, τι οι ιρλανδικές διατάξεις περί συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων σε περίπτωση πτώχευσης. Δεν υφίστατο λοιπόν έδαφος για τον ισχυρισμό ότι το άρθρο 11 WRPA 1999 παραβιάζει το άρθρο 49 ΣΛΕΕ. Περαιτέρω, στον βαθμό που ο Μ επικαλέστηκε το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38, το άρθρο 21 ΣΛΕΕ καθιστά σαφές ότι ισχύει «υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή τους». Οι διατάξεις αυτές περιλαμβάνουν τον κανονισμό 1346/2000 ο οποίος αναγνωρίζει ότι οι διατάξεις περί αφερεγγυότητας, ελλείψει εναρμόνισης σε επίπεδο ΕΕ, διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών.

- 13 Υποστηρίχθηκε επιπλέον εκ μέρους των κοινών συνδίκων ότι η διασφάλιση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων του Μ θα ισοδυναμούσε με ευνοϊκότερη μεταχείριση του Μ από αυτήν που επιφυλάσσεται στους πολίτες του ΗΒ οι οποίοι -για να έχουν πρόσβαση σε αυτήν την προστασία- οφείλουν να καταχωρίζουν το σύστημά τους σύμφωνα με το άρθρο 153 FA 2004 και να συμμορφώνονται με τις προϋποθέσεις καταχώρισης.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής και η άποψη του αιτούντος δικαστηρίου επί της απαντήσεως που θα δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα

- 14 Σκοπός των άρθρων 11 έως 16 WRPA 1999, θεωρούμενων συνολικώς, είναι ότι τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα προορίζονται, και οι φορολογικές ελαφρύνσεις χορηγούνται, για την στήριξη των προσώπων στο μέλλον κατά την συνταξιοδότησή τους, όχι για να ωφεληθούν οι πιστωτές εάν το πρόσωπο αυτό πτωχεύσει προ της συνταξιοδότησης, και ότι αυτά τα δικαιώματα πρέπει να εξαιρούνται από την πτώχευση, πλην των περιπτώσεων «υπέρμετρων εισφορών». Το άρθρο 11 WRPA 1999 περιορίζεται (εν γένει) σε φορολογικά εγκεκριμένα συστήματα επειδή ένα από τα χαρακτηριστικά της φορολογικής εγκρίσεως (όπως ίσχυε τότε) ήταν ότι περιόριζε τις παροχές οι οποίες μπορούσαν να καταβληθούν στον δικαιούχο (για παράδειγμα σε επαγγελματικά συστήματα με βάση τον μισθό και την προϋπηρεσία). Εν αντιθέσει, δεν υφίσταται κανένας περιορισμός στις παροχές που δύνανται να καταβάλλονται δυνάμει μη εγκεκριμένων συστημάτων, συνεπώς, δεν πρέπει ενδεχομένως να προκαλεί εντύπωση ότι δεν κρίθηκε σκόπιμο να εξαιρεθούν αυτές στο σύνολό τους, αλλά μόνο στον βαθμό που αποτελούσαν εύλογη ανάγκη του πτωχέυσαντος και της οικογένειάς του.
- 15 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι σύστημα καταχωρισμένο εκτός ΗΒ δύναται κατ' αρχήν να καταχωριστεί στην ΗΜRC δυνάμει του άρθρου 153 FA 2004. Τα βασικά πλεονεκτήματα ενός καταχωρισμένου συνταξιοδοτικού συστήματος είναι τα ακόλουθα: (i) χορηγείται απαλλαγή φόρου εισοδήματος για τις εισφορές που καταβάλλονται στο σύστημα από ή για λογαριασμό δικαιούχου, και (ii) αυτό καθεαυτό το κεφάλαιο εξαιρείται από φόρο εισοδήματος και φόρο υπεραξίας. Ωστόσο, αμφότερες οι ελαφρύνσεις συνδέονται με δεδομένο σύστημα, εάν η πληρωμή των εισφορών, ή η λήψη εισοδήματος και υπεραξιών αντιστοίχως, θα δημιουργούσαν άλλως υποχρέωση καταβολής φόρων στο ΗΒ, πλην όμως στην συγκεκριμένη περίπτωση, όπου δεν υπήρχαν περαιτέρω εισφορές, και δεν υπήρχε λόγος να συναχθεί ότι το κεφάλαιο παρήγαγε εισόδημα ή υπεραξίες προέλευσης του ΗΒ, δεν είναι προφανής ο λόγος για τον οποίο θα έπρεπε να υπάρχει υποχρέωση καταβολής φόρων στο ΗΒ.
- 16 Εξάλλου, η καταχώριση συνεπάγεται σειρά μειονεκτημάτων: κατά το άρθρο 160, παράγραφος 1, οι μόνες πληρωμές τις οποίες ένα τέτοιο σύστημα είναι εξουσιοδοτημένο να πραγματοποιεί προς ή για λογαριασμό δικαιούχου είναι οι οριζόμενες στο άρθρο 164· το δε άρθρο 164 είναι ιδιαιτέρως περιοριστικό ως προς τις πληρωμές που μπορούν να πραγματοποιηθούν (βλέπε άρθρα 164-169). Εάν

ένα σύστημα προβεί σε μια μη εξουσιοδοτημένη πληρωμή προς δικαιούχο, οφείλεται φόρος 40 %, είτε από τον δικαιούχο (δυνάμει του άρθρου 208) είτε, εάν ο δικαιούχος δεν πληρώσει, από τον διαχειριστή του συστήματος (δυνάμει των άρθρων 239-241). Επιπλέον, βάσει κανονισμών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με τον FA 2004 (the Registered Pension Schemes (Provision of Information) Regulations 2006, SI 2006/567) (Κανονισμοί του 2006 περί καταχωρισμένων συνταξιοδοτικών συστημάτων (Παροχή Πληροφόρησης), ΚΠ 2006/567) ο διαχειριστής καταχωρισμένου συνταξιοδοτικού συστήματος υποχρεούται να αποστέλλει λεπτομερή στοιχεία προς την HMRC για μεγάλο αριθμό γεγονότων που χρήζουν δηλώσεως.

- 17 Το αιτούν δικαστήριο δέχεται στην απόφασή του ότι η καταχώριση δυνάμει του άρθρου 153 FA 2004 δεν αποτελούσε τυπική διαδικασία (για τον διαχειριστή του ιρλανδικού συστήματος) ήταν ένα σημαντικό βήμα το οποίο συνοδευόταν από δυνητικά επαχθείς υποχρεώσεις και ακόμη και εάν (πράγμα που δεν μπορεί να θεωρηθεί δεδομένο) συνταξιοδοτικό σύστημα συσταθέν εκτός του HB θα μπορούσε να συμμορφωθεί με τις προϋποθέσεις καταχώρισης στο HB καθώς επίσης και με τις όποιες προϋποθέσεις του κράτους σύστασης, τούτο δεν αποτελούσε μια ενέργεια στην οποία το σύστημα θα έπρεπε να προχωρήσει χωρίς περίσκεψη. Ακόμη και υπό την παραδοχή ότι η νομοθεσία του HB είναι κατ' αρχήν δυνατόν να εφαρμοσθεί σε συνταξιοδοτικά συστήματα συσταθέντα εκτός HB, θα αποτελούσε έκπληξη εάν πολλά τέτοια συστήματα το θεωρούσαν συμφέρον να καταχωριστούν στην HMRC στο HB. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο δεν κρίνει παράδοξο το ότι ένα ιρλανδικό συνταξιοδοτικό σύστημα συσταθέν με τρόπο ώστε να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της ιρλανδικής φορολογικής νομοθεσίας δεν θα επιθυμούσε να πρέπει επίσης να συμμορφώνεται με τις (διαφορετικές) απαιτήσεις της φορολογικής νομοθεσίας του HB. Είναι πρόδηλο ότι οι διακινούμενοι εργαζόμενοι (μισθωτοί ή αυτοαπασχολούμενοι) από άλλα κράτη μέλη έχουν περισσότερες πιθανότητες από τους πολίτες του HB να έχουν αποκτήσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα σε άλλα κράτη μέλη, και αυτό συνεπάγεται ότι οι πολίτες αυτοί έχουν περισσότερες πιθανότητες από τους πολίτες του HB να έχουν συνταξιοδοτικά δικαιώματα υπό διακανονισμούς που δεν καταχωρισμένοι δυνάμει του άρθρου 153 FA 2004, είτε επειδή οι διακανονισμοί αυτοί δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις καταχώρισης είτε επειδή υπάρχουν σοβαροί λόγοι για τους οποίους θα επέλεγαν να μην καταχωριστούν.
- 18 Ωστόσο, το άρθρο 11 WRPA 1999 δεν εφαρμόζεται μόνον επί συνταξιοδοτικών συστημάτων καταχωρισμένων δυνάμει του άρθρου 153 FA 2004. Εφαρμόζεται επίσης επί προβλεπόμενων διακανονισμών, δηλαδή εκείνων που καθορίζονται στον κανονισμό 2 των κανονισμών του 2002. Αυτοί συμπεριλαμβάνουν τα «επιλέξιμα αλλοδαπά συνταξιοδοτικά συστήματα» επί των οποίων εφαρμόζεται το άρθρο 308A ITEPA 2003.
- 19 Δεν προβλήθηκε ο ισχυρισμός ότι το εν λόγω σύστημα ήταν «επιλέξιμο αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα»: η αναγκαία γνωστοποίηση και οι δεσμεύσεις προς την HMRC δεν είχαν λάβει χώρα. Ωστόσο το αιτούν δικαστήριο έκρινε ότι οι δυο πρώτες προϋποθέσεις δεν φαίνονται επαχθείς, η δε τρίτη υπό (c) ανωτέρω δεν

προκύπτει επαχθής στην πράξη καθόσον οι προβλεπόμενες προϋποθέσεις απαιτούν μόνον την παροχή πληροφόρησης σε σχέση με οικεία διακινούμενα μέλη, ενώ στην περίπτωση του συγκεκριμένου συστήματος δεν είχαν καταβληθεί εισφορές σε σχέση με τον Μ ή την σύζυγό του αφού μετέβησαν στο ΗΒ οπότε δεν υπήρχαν οικεία διακινούμενα μέλη ούτε πληροφόρηση να δοθεί.

- 20 Στην απόφασή του το αιτούν δικαστήριο δέχθηκε ότι εφόσον δεν υπήρχαν οικεία διακινούμενα μέλη στο σύστημα δεν υπήρχε λόγος για το σύστημα να επιχειρήσει να καταστεί επιλέξιμο αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα. Επίσης δέχθηκε ότι συνήθως δεν υπάρχει ουσιαστικός λόγος για ένα αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα να καταβάλει προσπάθειες για την πραγματοποίηση των ενεργειών γνωστοποίησης και ανάληψης δεσμεύσεων έναντι της ΗΜΡC ώστε να καταστεί επιλέξιμο αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα εκτός εάν αναμένεται να καταβληθούν εισφορές προς το σύστημα από ή για λογαριασμό μελών που μετακινήθηκαν προς το ΗΒ και είναι οικεία διακινούμενα μέλη. Πολλοί διακινούμενοι εργαζόμενοι που έχουν μεταβεί στο ΗΒ από άλλα κράτη μέλη είναι πιθανό να έχουν δικαιώματα σε συνταξιοδοτικούς διακανονισμούς που δεν έχουν λόγο να προβούν στις αναγκαίες διατυπώσεις ώστε να καταστούν επιλέξιμα αλλοδαπά συνταξιοδοτικά συστήματα (ακόμη και εάν υπό κανονικές συνθήκες θα μπορούσαν να καταστούν επιλέξιμα) και το εάν το πράττουν ή όχι δεν αποτελεί συνήθως απόφαση του δικαιούχου αλλά του ίδιου του συστήματος. Στην περίπτωση απλών εργαζόμενων που είναι δικαιούχοι σε επαγγελματικά συνταξιοδοτικά συστήματα, οι εργαζόμενοι αυτοί δεν έχουν, σε γενικές γραμμές, κανέναν έλεγχο επί των αποφάσεων των διοικούντων το σύστημα.
- 21 Προσώρας η άποψη του αιτούντος δικαστηρίου είναι ότι οι επιπτώσεις της αφερεγγυότητας επί των θεμελιωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων ενός προσώπου που ασκεί το δικαίωμα της εγκαταστάσεως ως αυτοαπασχολούμενος σε άλλο κράτος μέλος έχει επαρκώς στενή σχέση με την δραστηριότητα αυτή (ακόμη και αν, στην συγκεκριμένη περίπτωση, η αφερεγγυότητα δεν προκύπτει από την δραστηριότητα αυτή αλλά από προηγούμενες δραστηριότητες στο κράτος καταγωγής) ώστε να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 49 ΣΛΕΕ.
- 22 Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, εάν αυτό ισχύει, τότε συνάγεται ότι δεν υπήρξε ίση μεταχείριση. Βρετανός υπήκοος ο οποίος κηρύσσει πτώχευση πιθανότατα θα διαπιστώσει, ακόμη και εάν δεν προβεί σε συγκεκριμένες ενέργειες προς την κατεύθυνση αυτή, ότι τα θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά του δικαιώματα προστατεύονται κατά την πτώχευση με το άρθρο 11 WRPA 1999, επειδή το μεγαλύτερο μέρος των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων στο ΗΒ τηρούνται σε συνταξιοδοτικά συστήματα καταχωρισμένα στην ΗΜΡC δυνάμει του άρθρου 153 FA 2004 λόγω των φορολογικών πλεονεκτημάτων που διασφαλίζονται με τον τρόπο αυτό. Είναι πιθανότερο οι πολίτες άλλου κράτους μέλους της ΕΕ να έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα σε συστήματα που δεν είναι καταχωρισμένα.
- 23 Εκ μέρους των συνδίκων προβλήθηκε το επιχείρημα ότι όποια και αν είναι η κατάσταση για τους μισθωτούς, για έναν αυτοαπασχολούμενο δεν αποτελούσαν

επαχθή διοικητική προϋπόθεση η συμμόρφωση με τις προϋποθέσεις του κανονισμού του 2006 και η καταχώριση του αλλοδαπού συνταξιοδοτικού προγράμματός του ως επιλέξιμου αλλοδαπού συνταξιοδοτικού προγράμματος. Γίνεται δεκτό ότι είναι πιθανόν να μπορούσε όντως ο Μ να ζητήσει από τους διαχειριστές του συστήματος να προβούν σε αυτές τις ενέργειες και ότι κάτι τέτοιο δεν θα παρουσίαζε δυσχέρειες, ούτε υπάρχει κάποιος συγκεκριμένος λόγος να θεωρηθεί ότι οι διαχειριστές θα είχαν αρνηθεί. Μπορεί να συναχθεί ότι ο λόγος για τον οποίον αυτό δεν συνέβη δεν ήταν επειδή ήταν δύσκολο ή επαχθές, αλλά επειδή κατά τον χρόνο που εγκαταστάθηκε στο ΗΒ θεωρείτο ότι είχε αντλήσει όλες τις παροχές του από το σύστημα ούτως ή άλλως και έτσι δεν υπήρχε λόγος να προβεί σε περαιτέρω ενέργειες. Δεν μπορεί, όμως, να θεωρηθεί ότι όσοι μετακινούνται προς το ΗΒ για να εγκατασταθούν ως αυτοαπασχολούμενοι θα είναι πάντοτε, ή έστω συνήθως, είτε σε θέση να διασφαλίσουν ότι τα συνταξιοδοτικά συστήματα στη χώρα καταγωγής τους στα οποία έχουν θεμελιώσει δικαιώματα θα προβούν στις αναγκαίες διατυπώσεις ώστε να καταχωριστούν ως επιλέξιμο αλλοδαπό συνταξιοδοτικό σύστημα, ή ότι θα σκέφτονταν να ενεργήσουν κατ' αυτόν τον τρόπο.

- 24 Υπό αυτές τις συνθήκες το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι οι διατάξεις των άρθρων 11 και 12 WRPA 1999 και των κανονισμών του 2002, κατά τις οποίες η πλήρης προστασία του άρθρου 11 WRPA 1999 παρέχεται μόνον σε εκείνους που έχουν δικαιώματα σε εγκεκριμένους συνταξιοδοτικούς διακανονισμούς, μολονότι δεν έχουν διατυπωθεί περιλαμβάνοντας ρητή αναφορά στην ιθαγένεια, ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά μεγαλύτερη αναλογία υπηκόων άλλων κρατών μελών που ασκούν το δικαίωμα εγκαταστάσεως στο ΗΒ. Συνεπώς, εάν οι επιπτώσεις της πτωχεύσεως επί θεμελιωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 49 ΣΛΕΕ, εισάγουν δυσμενή διάκριση κατά την απόλαυση κοινωνικού πλεονεκτήματος η οποία απαγορεύεται από το άρθρο 49 ΣΛΕΕ και το άρθρο 24 της οδηγίας 2004/38.
- 25 Εάν η άποψη αυτή είναι βάσιμη, τότε το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι είναι σε θέση, εφαρμόζοντας την αρχή της σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας, να ερμηνεύσει το άρθρο 11 WRPA 1999 με τρόπο ώστε να εξαλείψει τη δυσμενή διάκριση και ότι αυτό είναι δυνατόν να επιτευχθεί μέσω της ερμηνείας των εθνικών διατάξεων υπό την έννοια ότι καλύπτουν και συνταξιοδοτικό σύστημα εγκεκριμένο ή καταχωρισμένο στις φορολογικές αρχές άλλου κράτους μέλους. Αυτό είναι σύμφωνο με τον σκοπό της νομοθεσίας ο οποίος είναι να διασφαλισθεί ότι τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα είναι πλήρως προστατευμένα μόνον εφόσον προκύπτουν από διακανονισμούς εγκεκριμένους ή καταχωρισμένους ή αναγνωρισμένους από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές στο κράτος μέλος στο οποίο έχουν συσταθεί.